EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2021/783,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1293/2013 kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ([2]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([3]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Ympäristöä, ilmastoa ja asiaan liittyvää energiaa koskeva unionin lainsäädäntö ja politiikka ovat parantaneet ympäristön tilaa huomattavasti. Ympäristöön ja ilmastoon liittyy kuitenkin edelleen suuria haasteita, joilla on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia unioniin ja sen kansalaisten hyvinvointiin, jos niitä ei ratkaista.

(2) Ympäristön ja ilmastotoimien ohjelma (Life), joka perustettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1293/2013 ([4]) kaudeksi 2014–2020, on viimeisin vuodesta 1992 alkaen toteutetuista unionin ohjelmista, joilla tuetaan ympäristöä ja ilmastoa koskevien lainsäädännön ja politiikan prioriteettien täytäntöönpanoa. Tuoreessa väliarvioinnissa Life-ohjelma sai myönteisen arvion, ja siinä katsottiin, että ohjelmasta on tulossa tehokas, tuloksellinen ja merkityksellinen. Vuosien 2014–2020 Life-ohjelmaa olisi sen vuoksi jatkettava tietyin muutoksin, jotka määritettiin väliarvioinnissa ja sen jälkeisissä arvioissa. Näin ollen ympäristön ja ilmastotoimien ohjelma (Life), jäljempänä 'Life-ohjelma', olisi perustettava seitsemäksi vuodeksi, jotta sen kesto vastaisi neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2020/2093 ([5]) säädettyä monivuotisen rahoituskehyksen kestoa.

(3) Life-ohjelmalla pyritään saavuttamaan tavoitteet, jotka on asetettu ympäristöä ja ilmastoa sekä niihin liittyvässä energiaa koskevassa unionin lainsäädännössä, politiikassa, suunnitelmissa, erityisesti komission 11 päivänä joulukuuta 2019 antamassa tiedonannossa "Euroopan vihreän kehityksen ohjelma", jäljempänä 'Euroopan vihreän kehityksen ohjelma', esitetyissä tavoitteissa, ja kansainvälisissä sitoumuksissa, ja sillä olisi edistettävä oikeudenmukaista siirtymistä kestävään, kiertotalouteen perustuvaan, energiatehokkaaseen, uusiutuvaan energiaan perustuvaan, ilmastoneutraaliin ja ilmastonmuutoksen kestävään talouteen, ympäristön, mukaan lukien ilma, vesi ja maaperä, ja terveyden suojelua, ennallistamista ja parantamista sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämistä ja

([1]) EUVL C 62, 15.2.2019, s. 226.
([2]) EUVL C 461, 21.12.2018, s. 156.
([3]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 17. huhtikuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta, vahvistettu 16. maaliskuuta 2021 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu … (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1293/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 614/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 185).
([5]) Neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2093, annettu 17 päivänä joulukuuta 2020, vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta (EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 11).

tämän suuntauksen kääntämistä, myös tukemalla Natura 2000 -verkoston toteuttamista ja hallinnointia ja torjumalla ekosysteemien rappeutumista, joko suorien toimien kautta tai tukemalla näiden tavoitteiden sisällyttämistä muuhun politiikkaan. Life-ohjelmalla olisi tuettava myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192 artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksyttyjen yleisten toimintaohjelmien, kuten seitsemännen ympäristöä koskevan toimintaohjelman ([6]) ja sitä seuraavien ympäristöä koskevien toimintaohjelmien, toteuttamista.

(4) Unioni on sitoutunut kehittämään kattavan lähestymistavan YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteisiin. Niissä korostetaan luontaista yhteyttä pitkän aikavälin saatavuuteen tähtäävän luonnonvarojen hallinnan ja ekosysteemipalvelujen välillä sekä niiden ja ihmisten terveyden välistä sekä kestävän ja sosiaalisesti osallistavan talouskasvun välistä yhteyttä. Tässä hengessä Life-ohjelman olisi kuvastettava solidaarisuuden periaatteita ja annettava materiaalinen panos sekä taloudelliseen kehitykseen että sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen.

(5) Kestävää kehitystä edistävät ympäristö- ja ilmastonsuojeluvaatimukset olisi sisällytettävä unionin kaikkien politiikkojen ja toimintojen määrittelyyn ja toteuttamiseen. Sen vuoksi olisi edistettävä synergioita ja täydentävyyttä unionin muiden rahoitusohjelmien kanssa, myös helpottamalla sellaisten toimien rahoitusta, jotka täydentävät strategisia integroituja hankkeita ja strategisia luontohankkeita, ja tuettava Life-ohjelman puitteissa kehitettyjen ratkaisujen käyttöönottoa ja toistamista. Päällekkäisen rahoituksen ehkäiseminen edellyttää koordinointia. Komission ja jäsenvaltioiden olisi ryhdyttävä toimiin, jotta estetään hallinnolliset päällekkäisyydet ja eri rahoitusvälineiden raportointivelvoitteista hankkeiden edunsaajille aiheutuva hallinnollinen rasite.

(6) Life-ohjelmalla olisi edistettävä kestävää kehitystä sekä ympäristöä, ilmastoa ja niihin liittyvän energiaa koskevan unionin lainsäädännön, strategioiden, suunnitelmien ja kansainvälisten sitoumusten tavoitteiden saavuttamista. Näitä kansainvälisiä sitoumuksia ovat erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030, biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus ([7]), ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen nojalla hyväksytty Pariisin sopimus ([8]), jäljempänä 'Pariisin ilmastosopimus', ja muiden muassa Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission (UN/ECE) yleissopimus tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa ([9]), jäljempänä 'Århusin yleissopimus', UN/ECEn kaukokulkeutumissopimus, YK:n vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskeva Baselin yleissopimus, YK:n Rotterdamin yleissopimus kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä ja pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva Tukholman yleissopimus.

(7) Unioni pitää erittäin tärkeänä Life-ohjelman rahoittamien hankkeiden tulosten pitkän aikavälin kestävyyttä ja valmiutta varmistaa ne ja ylläpitää niitä hankkeen toteuttamisen jälkeen muun muassa jatkamalla hanketta tai toistamalla tai siirtämällä tulokset.

(8) Pariisin ilmastosopimukseen perustuvien unionin sitoumusten noudattaminen edellyttää, että unionista tulee kestävä, kiertotalouteen perustuva, energiatehokas, uusiutuvaan energiaan perustuva, ilmastoneutraali ja ilmastonmuutoksen kestävä yhteiskunta. Tällainen muutos puolestaan edellyttää toimia, joissa keskitytään erityisesti aloihin, jotka vaikuttavat eniten tämänhetkisiin kasvihuonekaasupäästöjen ja pilaantumisen tasoihin. Näin tuetaan energiatehokuutta ja uusiutuvaa energiaa ja edistetään vuoteen 2030 ulottuvien energia- ja ilmastopolitiikkaa koskevien puitteiden ja jäsenvaltioiden yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien täytäntöönpanoa sekä unionin pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian täytäntöönpanoa Pariisin ilmastosopimuksen pitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti. Life-ohjelman olisi myös sisällettävä toimenpiteitä, joilla edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan unionin politiikan täytäntöönpanoa, jotta vähennetään haavoittuvuutta ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin nähden.

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1386/2013/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013, vuoteen 2020 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta "Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa" (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 171).
([7]) Neuvoston päätös 93/626/ETY, tehty 25 päivänä lokakuuta 1993, biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen tekemisestä (EYVL L 309, 13.12.1993, s. 1).
([8]) EUVL L 282, 19.10.2016, s. 4.
([9]) EUVL L 124, 17.5.2005, s. 4.

(9) Life-ohjelman uuteen ”Siirtyminen puhtaaseen energiaan” -alaohjelmaan kuuluvissa hankkeissa olisi keskityttävä valmiuksien kehittämiseen ja tietämyksen, osaamisen, innovatiivisten tekniikoiden, menetelmien ja ratkaisujen levittämiseen, jotta uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuden lisäämiseen siirtymistä koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan tavoitteet voidaan saavuttaa. Tällainen valmiuksien kehittäminen ja levittäminen ovat tyypillisesti suurta unionin tason lisäarvoa tuottavia koordinointi- ja tukitoimia, joiden tavoitteena on poistaa markkinaesteitä, jotka haittaavat sosiaalis-taloudellista siirtymää kestävään energiaan, ja niihin otetaan mukaan pääasiassa pieniä ja keskisuuria yhteisöjä sekä useita eri toimijoita, mukaan lukien paikallis- ja alueviranomaisia sekä voittoa tavoittelemattomia organisaatioita. Tällaisilla toimilla saadaan aikaan moninaisia rinnakkaishyötyjä, kuten energiaköyhyyden torjunta, sisäilman laadun parantaminen, paikallisten epäpuhtauksien vähentäminen energiatehokkuuden paranemisen ja uusiutuvan energian jakelun lisääntymisen ansiosta, ja ne auttavat osaltaan luomaan myönteisiä paikallisia talousvaikutuksia ja sosiaalisesti osallistavampaa kasvua.

(10) Jotta voidaan edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja hiilestä irtautumista koskevia unionin kansainvälisiä sitoumuksia, energia-alan muutosta on tarpeen vauhdittaa. Valmiuksien kehittämiseen liittyvät toimet, joilla tuetaan energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa ja joita vuoteen 2020 rahoitetaan Horisontti 2020 -ohjelmasta ([10]), olisi sisällytettävä Life-ohjelman uuteen ”Siirtyminen puhtaaseen energiaan” -alaohjelmaan, koska niiden tavoitteena ei ole rahoittaa huippuosaamista ja luoda innovointia vaan helpottaa jo saatavilla olevan, ilmastonmuutoksen hillintää edistävän, uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevan teknologian käyttöönottoa. Life-ohjelmaan olisi otettava mukaan kaikki sidosryhmät ja alat, jotka osallistuvat puhtaaseen energiaan siirtymiseen. Tällaisten valmiuksien parantamiseen liittyvien toimien sisällyttäminen Life-ohjelmaan tarjoaa mahdollisuuksia synergioihin alaohjelmien välillä ja lisää unionin rahoituksen yleistä johdonmukaisuutta. Tämän vuoksi olisi kerättävä ja levitettävä tietoja olemassa olevien tutkimus- ja innovointiratkaisujen käyttöönotosta Life-ohjelman hankkeissa, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/695 ([11]). perustetusta Horisontti Eurooppa -ohjelmasta, jäljempänä ’Horisontti Eurooppa’, ja sen edeltäjistä saadut ratkaisut.

(11) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2012/27/EU ([12]) muuttanutta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2018/2002 ([13]) koskevaan komission ehdotukseen liittyvässä vaikutustenarvioinnissa arvioidaan, että vuoteen 2030 ulottuvien unionin energiatavoitteiden saavuttaminen edellyttää 177 miljardin euron lisäinvestointeja vuosittain kaudella 2021–2030. Suurimmat puutteet liittyvät investointeihin, jotka koskevat hiilestä luopumista rakennuksissa energiatehokkuuden ja pienimuotoisten uusiutuvan energian lähteiden käytön lisäämiseksi ja joissa pääomaa on tarpeen ohjata kohti luonteeltaan erittäin hajautettuja hankkeita. ”Siirtyminen puhtaaseen energiaan” -alaohjelma kattaa energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden ripeän käyttöönoton, ja yksi sen tavoitteista on luoda valmiuksia tällaisten hankkeiden kehittämistä ja yhdistämistä varten, jotta voidaan myös helpommin hyödyntää varoja Euroopan rakenne- ja investointirahastoista ja vauhdittaa investointeja uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen myös käyttämällä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/523 ([14]) säädettyjä rahoitusvälineitä.

(12) Life-ohjelma on ainoa nimenomaan ympäristö- ja ilmastotoimille varattu ohjelma, ja sillä on sen vuoksi keskeinen merkitys tuettaessa unionin lainsäädännön ja toimintapolitiikan täytäntöönpanoa näillä aloilla.

(13) Synergialla Horisontti Euroopan kanssa olisi helpotettava sitä, että tutkimus- ja innovointitarpeet, joilla puututaan ympäristö-, ilmasto- ja energiahaasteisiin unionissa, tunnistetaan ja vahvistetaan Horisontti Euroopan strategisen tutkimus- ja innovointisuunnitteluprosessin aikana. Life-ohjelman olisi toimittava edelleen ympäristöä ja ilmastoa ja

([10]) Neuvoston päätös 2013/743/EU, annettu 3 päivänä joulukuuta 2013, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti 2020” (2014–2020) täytäntöönpanoa koskevasta erityisohjelmasta ja päätösten 2006/971/EY, 2006/972/EY, 2006/973/EY, 2006/974/EY ja 2006/975/EY kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 965).

([11]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/695, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ”Horisontti Eurooppa” perustamisesta, sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta sekä asetusten (EU) N:o 1290/2013 ja (EU) N:o 1291/2013 kumoamisesta, (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 1).

([12]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 1).

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2002, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 210).

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/523, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, InvestEU-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) 2015/1017 muuttamisesta, (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 30).

niihin liittyvää energiaa koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan täytäntöönpanon katalyyttina muun muassa ottamalla käyttöön ja soveltamalla Horisontti Euroopasta saatuja tutkimus- ja innovaatiotuloksia ja auttamalla hyödyntämään niitä laajemmalla tasolla, jos tämä voi auttaa ratkaisemaan ympäristöön, ilmastoon tai energiasiirtymään liittyviä kysymyksiä. Horisontti Euroopan innovaationeuvosto voi tarjota tukea siihen, että laajennetaan ja kaupallistetaan uusia läpimurtoideoita, joita voi olla tuloksena Life-hankkeiden täytäntöönpanosta. Samoin olisi otettava huomioon myös synergiat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/87/EY ([15]) perustetun päästökauppajärjestelmään kuuluvan innovointirahaston kanssa.

(14) Toimen, joka on saanut rahoitusta Life-ohjelmasta, olisi voitava saada rahoitusta myös muista unionin ohjelmista edellyttäen, että tällaiset rahoitusosuudet eivät kata samoja kuluja. Toimet, jotka saavat rahoitusta unionin eri ohjelmista kumulatiivisesti, olisi tarkastettava vain kerran tavalla, joka kattaa kaikki kyseiset unionin ohjelmat ja niihin sovellettavat säännöt.

(15) Komission 3 päivänä helmikuuta 2017 annetussa tiedonannossa ”EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointi: yhteiset haasteet ja toimien yhdistäminen parempien tulosten aikaansaamiseksi” esitetään, että tarvitaan merkittävää edistymistä unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon vauhdittamiseksi ja ympäristö- ja ilmastotavoitteiden sisällyttämiseksi ja integroimiseksi entistä paremmin muuhun politiikkaan ja niiden valtavirtaistamiseksi. Life-ohjelman olisi sen vuoksi toimittava katalyyttina, jotta voidaan puuttua ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arvioinnissa havaittuihin horisontaalisiin ja systeemisiin haasteisiin sekä täytäntöönpanon puutteiden perimmäisiin syihin ja saavutetaan tarvittavaa edistymistä kehittämällä, testaamalla ja toistamalla uusia lähestymistapoja, tukemalla politiikan kehittämistä, seurantaa ja uudelleentarkastelua, parantamalla ympäristö- ja ilmastonmuutosasioiden sekä niihin liittyvän energiasiirtymän hallinnointia, myös parantamalla sidosryhmien osallistumista kaikilla tasoilla, valmiuksien kehittämistä, viestintää ja tiedottamista, saamalla liikkeelle investointeja unionin investointiohjelmista tai muista rahoituslähteistä ja tukemalla toimia, joilla poistetaan ympäristölainsäädännön edellyttämien keskeisten suunnitelmien tehokasta täytäntöönpanoa haittaavat erilaiset esteet.

(16) Luonnon monimuotoisuuden vähenemisen ja ekosysteemien rappeutumisen pysäyttäminen ja tämän suuntauksen kääntäminen, myös merien ekosysteemien osalta, edellyttää tukea asiaan liittyvän unionin lainsäädännön ja politiikan kehittämiselle, täytäntöönpanolle, täytäntöönpanon valvonnalle ja arvioinnille, mukaan lukien komission 20 päivänä toukokuuta 2020 annettu tiedonanto ”Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme”, neuvoston direktiivi 92/43/ETY ([16]), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY ([17]) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014 ([18]), erityisesti kehittämällä tietopohjaa politiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten sekä kehittämällä, testaamalla, esittämällä ja soveltamalla parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja, kuten tehokasta hallintoa, pienessä mittakaavassa tai räätälöityinä erityisiin paikallisiin, alueellisiin tai kansallisiin olosuhteisiin, mukaan lukien integroidut lähestymistavat direktiivin 92/43/ETY nojalla hyväksyttyjen hankkeiden toteutusjärjestyksen sisältävien toimintasuunnitelmien täytäntöönpanoon. Tällä asetuksella olisi edistettävä luonnon monimuotoisuutta koskevien toimien valtavirtaistamista unionin politiikkoihin ja sen yleisen tavoitteen saavuttamista, että monivuotisen rahoituskehyksen vuotuisista menoista osoitetaan luonnon monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin 7,5 prosenttia vuonna 2024 ja 10 prosenttia vuosina 2026 ja 2027, samalla kun otetaan huomioon ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden nykyiset päällekkäisyydet.

Unionin ja jäsenvaltioiden olisi myös seurattava luonnon monimuotoisuuteen liittyviä menojaan, jotta täytetään niiden biologista monimuotoisuutta koskevasta yleissopimuksesta johtuvat raportointivelvollisuudet. Lisäksi olisi täytettävä seurantavaatimukset, joista säädetään muussa asiaa koskevassa unionin lainsäädännössä. Biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä menoja olisi seurattava käyttämällä tehokasta, avointa ja kattavaa menetelmää, jonka komissio vahvistaa yhteistyössä Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien uusien

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/87/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 2003, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta unionissa ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta (EUVL L 275, 25.10.2003, s. 32).

([16]) Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7).

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7).

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta (EUVL L 317, 4.11.2014, s. 35).

omien varojen käyttöönottoa koskeva etenemissuunnitelma, 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyssä Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisessä toimielinten sopimuksessa tarkoitetulla tavalla ([19]).

(17) Tuoreista arvioinneista, mukaan lukien luonnon monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian 2020 väliarviointi ja luontolainsäädännön toimivuustarkastus, käy ilmi, että yksi tärkeimmistä syistä unionin luontoa koskevan lainsäädännön ja biologista monimuotoisuutta koskevan EU:n strategian puutteelliselle täytäntöönpanolle on riittävän rahoituksen puute.

Keskeiset unionin rahoitusvälineet, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1301/2013 ([20]) perustettu Euroopan aluekehitysrahasto, jäljempänä 'aluekehitysrahasto', Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1300/2013 ([21]) perustettu koheesiorahasto, jäljempänä 'koheesiorahasto', Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1305/2013 ([22]) perustettu Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto, jäljempänä 'Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto', sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta ja asetuksen (EU) No 508/2014 kumoamisesta annettavalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella perustettava Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto, jäljempänä 'Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto', voisivat antaa merkittävän täydentävän panoksen näiden tarpeiden täyttämiseen. Life-ohjelma voisi edelleen parantaa tällaisen valtavirtaistamisen tehokkuutta strategisilla luontohankkeilla, jotka on tarkoitettu toimimaan katalyyttina luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan täytäntöönpanon vauhdittamiselle, mukaan lukien toimet, jotka on määritetty direktiivin 92/43/ETY nojalla hyväksytyissä hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävissä toimintasuunnitelmissa. Strategisilla luontohankkeilla olisi tuettava jäsenvaltioiden toimintaohjelmia, joiden avulla sisällytetään asiaan liittyvät luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevat tavoitteet muihin politiikkoihin ja rahoitusohjelmiin. Siten varmistetaan, että saadaan käyttöön riittävästi varoja näiden politiikkojen panemiseksi täytäntöön.

Jäsenvaltioiden olisi voitava saada päättää yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevassa strategiasuunnitelmassa, että Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston varoista käytetään tietty osuus antamaan tukea toimille, jotka täydentävät tässä asetuksessa määriteltyjä strategisia luontohankkeita.

(18) Kiertotalouden ja energiatehokkuuden edistäminen edellyttää muutosta tavassa, jolla materiaaleja ja tuotteita, myös muoveja, suunnitellaan, tuotetaan, kulutetaan, korjataan, uudelleenkäytetään, kierrätetään ja hävitetään, ja huomion kiinnittämistä ensisijaisesti tuotteiden koko elinkaareen. Life-ohjelmalla olisi edistettävä siirtymistä kiertotalousmalliin erilaisille toimijoille, kuten yritykset, viranomaiset ja kuluttajat, myönnettävällä rahoitustuella, erityisesti soveltamalla, kehittämällä ja toistamalla parasta teknologiaa ja parhaita käytäntöjä ja ratkaisuja, jotka on räätälöity erityisiin paikallisiin, alueellisiin ja kansallisiin olosuhteisiin, myös integroiduilla lähestymistavoilla jätehierarkian soveltamiseksi ja jätehuoltoa ja panemalla täytäntöön jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia suunnitelmia. Tukemalla 16 päivänä tammikuuta 2018 annetun komission tiedonannon "EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa" täytäntöönpanoa voitaisiin toteuttaa toimia, joilla puututaan erityisesti merten roskaantumisen aiheuttamaan ongelmaan.

(19) Ympäristönsuojelun korkea taso on olennaisen tärkeä unionin kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Life-ohjelmalla olisi tuettava unionin tavoitteita, jotka koskevat kemikaalien tuottamista ja käyttöä tavalla, jolla minimoidaan merkittävät haittavaikutukset ihmisten terveydelle ja ympäristölle, jotta saavutetaan myrkytöntä

([19]) EUVL L 433I, 22.12.2020, s. 28.

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1301/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastosta ja Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitetta koskevista erityissäännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1080/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 289).

([21]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1300/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, koheesiorahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1084/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 281).

([22]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1305/2013, annettu 17. päivänä joulukuuta 2013, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 487).

ympäristöä unionissa koskeva tavoite. Life-ohjelmalla olisi lisäksi tuettava toimia, joilla helpotetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/49/EY ([23]) täytäntöönpanoa, jotta saavutetaan melutasot, jotka eivät aiheuta ihmisen terveydelle merkittäviä haittavaikutuksia ja riskejä.

(20) Unionin pitkän aikavälin tavoitteena ilmaa koskevaa politiikkaa varten on saavuttaa sellaiset ilmanlaadun tasot, jotka eivät aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ihmisten terveydelle ja ympäristölle, ja samalla lisätä ilmanlaadun parantamisen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen välisiä synergioita. Ihmiset ovat hyvin tietoisia ilman epäpuhtauksista ja odottavat viranomaisten toimivan etenkin alueilla, joilla väestö ja ekosysteemit altistuvat ilman epäpuhtauksien suurille pitoisuuksille. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/2284 ([24]) painotetaan roolia, joka unionin rahoituksella voi olla puhtaan ilman tavoitteiden saavuttamisessa. Tämän vuoksi Life-ohjelmalla olisi tuettava hankkeita, mukaan lukien strategiset integroidut hankkeet, joissa on potentiaalia hyödyntää julkisia ja yksityisiä varoja, toimia esimerkkeinä parhaista käytännöistä ja toimia katalyyttina ilmanlaatusuunnitelmien ja -lainsäädännön täytäntöönpanolle paikallisella, alueellisella, monen alueen, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

(21) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2000/60/EY ([25]) vahvistetaan puitteet unionin pintavesien, rannikkovesien, jokisuiden vaihettumisalueiden ja pohjaveden suojelulle. Direktiivin tavoitteita tuettaisiin siten, että pyritään paremmin saavuttamaan vesipolitiikan tavoitteet ja sisällytetään ne muihin politiikan aloihin. Life-ohjelmalla olisi sen vuoksi tuettava hankkeita, jotka vaikuttavat direktiivin 2000/60/EY ja muun sellaisen asiaankuuluvan unionin vesilainsäädännön tehokkaaseen täytäntöönpanoon, jolla osaltaan autetaan saavuttamaan unionin vesimuodostumien hyvä tila soveltamalla, kehittämällä ja toistamalla parhaita käytäntöjä sekä aktivoimalla muihin unionin ohjelmiin tai rahoituslähteisiin perustuvia täydentäviä toimia.

(22) Meriympäristön suojelu ja ennallistaminen on yksi unionin ympäristöpolitiikan yleisistä tavoitteista. Life-ohjelmalla olisi tuettava seuraavia: luonnon monimuotoisuuden ja merten ekosysteemien hoito, säilyttäminen, ennallistaminen ja seuranta erityisesti Natura 2000 -merialueilla sekä lajien suojelu direktiivin 92/43/ETY nojalla hyväksyttyjen hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävien toimintasuunnitelmien mukaisesti; ympäristön hyvän tilan saavuttaminen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/56/EY ([26]) mukaisesti; puhtaiden ja terveiden merien edistäminen; 16 päivänä tammikuuta 2018 annetun komission tiedonannon ”EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa” täytäntöönpano, jotta voidaan puuttua erityisesti kadonneiden kalastusvälineiden ja merten roskaantumisen aiheuttamaan ongelmaan; ja unionin osallistuminen kansainväliseen valtamerten hallinnointiin, joka on keskeistä YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi sekä terveellisten merien turvaamiseksi tuleville sukupolville. Life-ohjelman strategisten integroitujen hankkeiden ja strategisten luontohankkeiden olisi sisällettävä asiaankuuluvat toimet, joilla pyritään meriympäristön suojeluun.

(23) Ympäristöä, ilmastonmuutosta ja tähän liittyvää energiasiirtymää koskevien asioiden hallinnon parantaminen edellyttää kansalaisyhteiskunnan osallistumista siten, että lisätään yleisön tietoisuutta myös sellaisen viestintästrategian avulla, jossa otetaan huomioon uudet viestimet ja sosiaaliset verkostot, ja kuluttajien osallistumista ja sidosryhmien, myös kansalaisjärjestöjen, osallistumista siten, että järjestetään tähän liittyviä politiikkoja koskeva kuuleminen ja pannaan kyseiset politiikat täytäntöön kaikilla tasoilla. Siksi on asianmukaista tukea Life-ohjelmasta laajaa kansalaisjärjestöjen kirjoa ja sellaisten voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen verkostoja, joiden tavoitteet ovat unionin yleisen edun mukaisia ja jotka toimivat ensisijaisesti ympäristö- tai ilmastotoimien alalla, siten, että myönnetään kilpailuttaen ja avoimella tavalla toiminta-avustuksia, jotta voidaan auttaa tällaisia kansalaisjärjestöjä, verkostoja ja yksiköitä edistämään tehokkaasti unionin politiikkaa ja jotta voidaan kehittää ja lujittaa niiden valmiuksia, jotta niistä tulisi tehokkaampia kumppaneita.

([23]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta (EYVL L 189, 18.7.2002, s. 12).

([24]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2284, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta (EUVL L 344, 17.12.2016, s. 1).

([25]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

([26]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi) (EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19).

(24) Vaikka hallinnon parantamisen kaikilla tasoilla olisi oltava monialainen tavoite kaikille Life-ohjelman alaohjelmille, Life-ohjelmalla olisi tuettava ympäristöä ja ilmastoa koskevan unionin säännöstön, erityisesti ympäristöhallintoa koskevan horisontaalisen lainsäädännön kehittämistä, täytäntöönpanoa ja täytäntöönpanon valvontaa sekä noudattamista, mukaan lukien lainsäädäntö, jolla pannaan täytäntöön Århusin yleissopimus.

(25) Life-ohjelmalla olisi autettava markkinatoimijoita valmistautumaan ja tuettava niitä siirtymisessä kestävään, kiertotalouteen perustuvaan, energiatehokkaaseen, uusiutuvaan energiaan perustuvaan, ilmastoneutraaliin ja ilmastonmuutoksen kestävään talouteen testaamalla uusia liiketoimintamahdollisuuksia, parantamalla ammattimaisia taitoja, helpottamalla kuluttajien mahdollisuuksia saada kestäviä tuotteita ja palveluja, saamalla toimiin mukaan ja voimaannuttamalla mielipidevaikuttajia sekä testaamalla uusia menetelmiä, joilla mukautetaan olemassa olevia prosesseja ja liiketoimintaympäristöä. Jotta tuetaan kestävien ratkaisujen laajaa käyttöönottoa markkinoilla, olisi edistettävä yleistä yleisön hyväksyntää ja kuluttajien osallistumista.

(26) Life-ohjelma on tarkoitettu tukemaan sellaisia demonstrointitekniikoita, lähestymistapoja ja parhaita käytäntöjä, jotka voidaan toistaa ja joita voidaan laajentaa. Innovatiiviset ratkaisut auttaisivat parantamaan ympäristönsuojelun tasoa ja kestävyyttä, etenkin kestävien viljelykäytäntöjen kehittämistä alueilla, jotka ovat aktiivisia ilmaston, veden, maaperän, luonnon monimuotoisuuden ja jätteiden aloilla. Tässä yhteydessä olisi korostettava synergiaetuja muiden ohjelmien ja politiikkojen, kuten maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden ja EU:n ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän, kanssa.

(27) Unionin tasolla suuret investoinnit ympäristö- ja ilmastotoimiin rahoitetaan pääasiassa suurista unionin rahoitusohjelmista. Siksi on ehdottoman tärkeää tehostaa valtavirtaistamistoimia, jotta varmistetaan unionin muihin rahoitusohjelmiin liittyvien toimien kestävyys, biologisen monimuotoisuuden kestävyys ja ilmastokestävyys ja liitetään kestävyystakeet kaikkiin unionin välineisiin. Katalyyttisen roolinsa perusteella Life-ohjelmassa kehitetyillä strategisilla integroiduilla hankkeilla ja strategisilla luontohankkeilla olisi saatava aikaan rahoitusmahdollisuuksia kyseisistä rahoitusohjelmista sekä muista rahoituslähteistä, kuten kansallisista rahastoista, ja luotava synergiaa.

(28) Strategisten luontohankkeiden ja strategisten integroitujen hankkeiden menestys riippuu kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten sekä sellaisten valtiosta riippumattomien toimijoiden välisestä tiiviistä yhteistyöstä, joita Life-ohjelman tavoitteet koskevat. Siksi hankkeiden kehittämisessä, toteutuksessa, arvioinnissa ja seurannassa olisi sovellettava päätösten avoimuuden ja julkisuuden periaatteita, etenkin kun on kyse valtavirtaistamisesta tai kun mukana on useampia rahoituslähteitä.

(29) Kun otetaan huomioon, miten tärkeää on torjua ilmastonmuutosta koordinoidusti ja tavoitteellisesti, noudattaen unionin sitoumuksia, jotka liittyvät Pariisin ilmastosopimuksen ja Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon, Life-ohjelmalla edistetään ilmastotoimien valtavirtaistamista sekä sen yleistavoitteen saavuttamista, että EU:n talousarviomenoista vähintään 30 prosentilla tuetaan ilmastotavoitteita. Life-ohjelman toimissa 61 prosentilla Life-ohjelman kokonaisrahoituksesta odotetaan edistettävän ilmastotavoitteita. Asianmukaiset toimet määritetään Life-ohjelman laatimisen ja täytäntöönpanon aikana ja niitä arvioidaan uudestaan arviointi- ja uudelleentarkasteluprosesseissa. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti Life-ohjelman toimissa olisi noudatettava vahingon välttämisen periaatetta.

(30) Life-ohjelman täytäntöönpanossa olisi asianmukaisella tavalla otettava huomioon syrjäisimpiä alueita koskeva strategia, joka esitetään 24 päivänä lokakuuta 2017 annetussa komission tiedonannossa ”Vahvempi ja uudistettu strateginen kumppanuus EU:n syrjäisimpien alueiden kanssa”, SEUT 349 artiklan sekä kyseisten alueiden erityistarpeiden ja haavoittuvuuksien mukaisesti. Lisäksi olisi otettava huomioon muutkin unionin politiikat kuin ympäristö- ja ilmastopolitiikka ja niihin liittyvä energiapolitiikka.

(31) Life-ohjelman toteuttamisen tukemiseksi komission olisi tehtävä yhteistyötä Life-ohjelman kansallisten yhteyspisteiden verkoston kanssa edistääkseen yhteistyötä, jolla pyritään parantamaan ja tehostamaan kansallisten yhteyspisteiden palveluja koko unionissa sekä lisäämään esitettyjen ehdotusten yleistä laadukkuutta, järjestettävä seminaareja ja työpajoja, julkaistava Life-ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden luetteloita tai toteutettava muita toimia,

kuten kampanjoita tiedotusvälineissä, joilla helpotetaan hankkeiden tulosten levittämistä, kokemusten, tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa sekä hankkeiden tulosten toistamista eri puolilla unionia ja siten edistetään yhteistyötä ja viestintää. Näissä toimissa olisi keskityttävä erityisesti jäsenvaltioihin, joissa määrärahojen käyttöaste on alhainen, ja niillä olisi helpotettava viestintää ja yhteistyötä päätökseen saatettujen tai käynnissä olevien hankkeiden rahoituksen saajien, hakijoiden ja sidosryhmien kanssa, jotka toimivat samalla alalla. On olennaisen tärkeää, että tällaiset viestintä- ja yhteistyötoimet kohdennetaan alueellisille ja paikallisille viranomaisille ja sidosryhmille.

(32) Laadun olisi oltava Life-ohjelman hankkeiden arvioinnin ja sopimusten tekemisen hallitseva peruste. Jotta voidaan helpottaa Life-ohjelman tavoitteiden saavuttamista koko unionissa ja edistää hanke-ehdotusten korkeaa laatua, olisi asetettava saataville rahoitusta sellaisten teknisen tuen hankkeiden rahoittamiseksi, joiden tavoitteena on edistää tehokasta osallistumista Life-ohjelmaan. Komission olisi pyrittävä tehokkaaseen, laatuun perustuvaan maantieteelliseen kattavuuteen koko unionissa myös auttamalla jäsenvaltioita parantamaan hankkeiden laatua valmiuksien kehittämisen avulla. Vähäisen tehokas osallistuminen Life-ohjelmaan, sen avustuskelpoiset toimet ja myöntämisperusteet olisi määritettävä monivuotisessa työohjelmassa asianomaisten jäsenvaltioiden hakijoiden osallistumis- ja onnistumistason pohjalta ottaen huomioon muun muassa väestö ja väestötiheys, kunkin jäsenvaltion Natura 2000 -alueiden kokonaispinta-ala osuutena kaikkien Natura 2000 -alueiden kokonaispinta-alasta sekä Natura 2000 -alueiden osuus jäsenvaltion pinta-alasta. Avustuskelpoisten toimien tavoitteena olisi oltava hankehakemusten laadun parantaminen.

(33) Komission 18 päivänä tammikuuta 2018 annetun tiedonannon ”EU:n toimet ympäristövaatimusten noudattamisen ja ympäristöhallinnan parantamiseksi” mukaisesti Euroopan unionin verkosto ympäristölainsäädännön voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi (IMPEL), ympäristöoikeuteen erikoistuneiden syyttäjien eurooppalainen verkosto (ENPE) ja ympäristöoikeuteen erikoistuneiden tuomareiden eurooppalainen foorumi (EUFJE) on luotu helpottamaan yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä, ja niillä on ainutlaatuinen rooli unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon valvonnassa. Ne auttavat merkittävällä tavalla vahvistamaan johdonmukaisuutta unionin ympäristölainsäädännön täytäntöönpanossa ja sen valvonnassa eri puolilla unionia, estämään kilpailun vääristyminen ja parantamaan ympäristötarkastusten laatua ja lainvalvontamekanismeja verkottumisjärjestelmän kautta sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla, ja mahdollistavat tietojen ja kokemusten vaihdon hallinnon eri tasoilla myös ympäristöja täytäntöönpanokysymyksiä, mukaan lukien seuranta ja lupaprosessit, koskevan koulutuksen ja perusteellisten keskustelujen kautta. Kun otetaan huomioon niiden panos Life-ohjelman tavoitteisiin, on syytä sallia avustusten myöntäminen IMPEL-verkostolle, ENPE-verkostolle ja EUFJE-foorumille ilman ehdotuspyyntöjä, jotta jatkossakin annetaan tukea kyseisten elinten toimille. Lisäksi joissakin tapauksissa ei ehkä edellytetä ehdotuspyyntöä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 ([27]), jäljempänä ’varainhoitoasetus’, yleisten vaatimusten nojalla, esimerkiksi, kun kyseessä ovat jäsenvaltion omalla vastuullaan nimeämät elimet ja kyseiset jäsenvaltiot määritellään avustuksen saajiksi jossakin unionin säädöksessä.

(34) On syytä vahvistaa Life-ohjelmalle rahoituspuitteet, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto pitävät ensisijaisena rahoitusohjeenaan vuotuisessa talousarviomenettelyssä talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoita, mukaan lukien uusien omien varojen käyttöönottoa koskeva etenemissuunnitelma, 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen 18 kohdan mukaisesti.

(35) Life-ohjelmalla rahoitettujen avustusten yhteisrahoituksen enimmäisosuudet olisi asetettava tasoille, jotka ovat tarpeen ohjelman tehokkaan tukitason säilyttämiseksi. Jotta voidaan ottaa huomioon tarvittava mukautuvuus nykyisten toimien ja yhteisöjen kirjon huomioon ottamiseksi, erityisten yhteisrahoitusosuuksien olisi annettava varmuutta ja samalla pidettävä yllä oikeasuhteista joustavuutta erityisiä tarpeita tai vaatimuksia varten. Erityisiin yhteisrahoitusosuuksiin olisi aina sovellettava vahvistettuja asiaankuuluvia yhteisrahoituksen enimmäisosuuksia.

([27]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

(36) Tähän asetukseen sovelletaan SEUT 322 artiklan nojalla hyväksyttyä Euroopan parlamentin ja neuvoston varainhoitoasetusta. Varainhoitoasetuksessa vahvistetaan unionin talousarvion toteuttamista koskevat säännöt, mukaan lukien avustuksia, palkintoja, hankintoja, välillistä hallinnointia, rahoitusvälineitä, talousarviotakuita, rahoitusapua ja ulkopuolisten asiantuntijoiden kulujen korvaamista koskevat säännöt ja järjestetään taloushallinnon henkilöstön toiminnan valvonta. SEUT 322 artiklan nojalla hyväksyttäviin sääntöihin sisältyy myös yleinen ehdollisuusjärjestelmä unionin talousarvion suojaamiseksi.

(37) Varainhoitoasetuksen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ([28]), neuvoston asetusten (EY, Euratom) N:o 2988/95 ([29]), (Euratom, EY) N:o 2185/96 ([30]) ja (EU) 2017/1939 ([31]) mukaisesti unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien, mukaan lukien petokset, ehkäisemiseen, havaitsemiseen, korjaamiseen ja tutkimiseen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintään ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määräämiseen liittyvät toimenpiteet. Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF) on valtuudet erityisesti asetusten (Euratom, EY) N:o 2185/96 ja (EU, Euratom) N:o 883/2013 mukaisesti tehdä hallinnollisia tutkimuksia, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja.

Euroopan syyttäjänvirastolla (EPPO) on asetuksen (EU) 2017/1939 mukaisesti valtuudet tutkia unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia sekä nostaa niistä syyte Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 ([32]) mukaisesti. Unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on varainhoitoasetuksen mukaisesti toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, tilintarkastustuomioistuimelle, ja niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat asetuksen (EU) 2017/1939 mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön, EPPOlle tarvittavat oikeudet ja valtuudet ja varmistettava, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

(38) Rahoitustyypit ja Life-ohjelman talousarvion toteutustavat olisi valittava sen perusteella, miten niillä voidaan saavuttaa toimien erityistavoitteet ja saada aikaan tuloksia, ottaen erityisesti huomioon tarkastusten kustannukset, hallinnollinen rasite ja ennakoitu noudattamatta jättämisen riski. Avustusten osalta olisi harkittava kertasuoritusten, kiinteiden määrien ja yksikkökustannustaulukoiden käyttämistä. Komission olisi varmistettava, että toteuttaminen on helppotajuista, ja edistettävä todellista yksinkertaistamista hankkeiden kehittäjiä silmällä pitäen.

(39) Life-ohjelman politiikkatavoitteita olisi tarvittaessa käsiteltävä myös asetuksen (EU) 2021/523 mukaisten rahoitusvälineiden ja talousarviotakuiden kautta, käyttämällä myös Life-ohjelmasta varattua määrää sellaisena kuin se määritetään kyseiseen ohjelmaan kuuluvissa monivuotisissa työohjelmissa.

(40) Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneet yhteisöt voivat neuvoston päätöksen 2013/755/EU ([33]) 94 artiklan nojalla saada rahoitusta Life-ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa. Tällaisten yhteisöjen osallistumisessa Life-ohjelmaan olisi keskityttävä pääasiassa alaohjelman ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” hankkeisiin.

([28]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

([29]) Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

([30]) Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

([31]) Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1).

([32]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

([33]) Neuvoston päätös 2013/755/EU, annettu 25 päivänä marraskuuta 2013, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin (MMA-assosiaatiopäätös) (EUVL L 344, 19.12.2013, s. 1).

(41) BEST-toimella (biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja unionin syrjäisimmillä sekä merentakaisilla alueilla koskeva vapaaehtoinen järjestelmä) edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelua, mukaan lukien meriluonnon monimuotoisuus, ja ekosysteemipalvelujen kestävää käyttöä, mukaan lukien ekosysteemeihin perustuvat lähestymistavat ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen, unionin syrjäisimmillä alueilla sekä merentakaisissa maissa ja merentakaisilla alueilla. Vuonna 2011 hyväksytyn BEST-valmistelutoimen ja sitä seuraavien BEST 2.0 -ohjelman ja BEST RUP -hankkeen avulla BEST on auttanut lisäämään tietoisuutta unionin syrjäisimpien alueiden sekä merentakaisten maiden ja alueiden ekologisesta merkityksestä ja niiden keskeisestä roolista maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Komissio arvioi, että näillä alueilla toteutettaviin hankkeisiin myönnettävän rahoitustuen tarve on 8 miljoonaa euroa vuodessa. Vuosina 2017 ja 2018 antamissaan ministerijulistuksissa merentakaiset maat ja alueet ilmaisivat arvostavansa kyseistä luonnon monimuotoisuutta varten luotua pienten avustusten järjestelmää. Siksi on asianmukaista, että Life-ohjelmasta rahoitetaan pieniä avustuksia luonnon monimuotoisuutta varten, mukaan lukien valmiuksien kehittäminen ja toimet, joilla on katalyyttinen vaikutus, sekä syrjäisimmillä alueilla että merentakaisissa maissa ja merentakaisilla alueilla.

(42) Life-ohjelman olisi oltava avoinna kolmansille maille unionin ja kyseisten maiden välisten, niiden osallistumisen erityisistä edellytyksistä tehtyjen sopimusten mukaisesti.

(43) Kolmannet maat, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, voivat osallistua unionin ohjelmiin Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa ([34]) vahvistetun yhteistyön puitteissa. ETA-sopimuksessa määrätään ohjelmien toteuttamisesta kyseisen sopimuksen mukaisesti hyväksytyn päätöksen perusteella. Kolmannet maat voivat osallistua myös muiden oikeudellisten välineiden perusteella. Tähän asetukseen olisi lisättävä erityinen säännös, jossa edellytetään, että kolmannet maat myöntävät toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, OLAFille ja tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti.

(44) Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen ([35]) 22 ja 23 kohdan nojalla Life-ohjelmaa olisi arvioitava erityisten seurantavaatimusten mukaisesti kerättyjen tietojen perusteella välttäen samalla erityisesti jäsenvaltioille aiheutuvaa hallinnollista rasitusta ja ylisääntelyä. Kyseisiin vaatimuksiin olisi tarvittaessa sisällyttävä mitattavissa olevia indikaattoreita, joiden perusteella arvioidaan Life-ohjelman käytännön vaikutuksia. Life-ohjelman koko vaikutus näkyy välillisenä, pitkäaikaisena ja vaikeasti mitattavana edistymisenä kohti unionin kaikkien ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Life-ohjelman seurantaa varten tässä asetuksessa asetettuja suoria tuotosindikaattoreita ja seurantavaatimuksia olisi täydennettävä yhdistämällä erityisiä hanketason indikaattoreita, jotka kuvataan monivuotisissa työohjelmissa tai ehdotuspyynnöissä, erityisesti kun kyseessä ovat Natura 2000 -verkosto ja tiettyjen ilman epäpuhtauksien päästöt.

(45) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano monivuotisten työohjelmien hyväksymisen osalta, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 ([36]) mukaisesti.

(46) Jotta voidaan varmistaa, että ohjelmasta myönnettävä tuki ja ohjelman toteutus ovat johdonmukaisia unionin toimintapolitiikkojen ja prioriteettien kanssa, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä tämän asetuksen muuttamiseksi uudelleentarkastelemalla tai muuttamalla indikaattoreita tai tämän asetuksen täydentämiseksi määrittelemällä erityiset indikaattorit kunkin alaohjelman tai hanketyypin osalta, sekä seuranta- ja arviointikehyksen perustamiseksi. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

([34]) EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3.
([35]) EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.
([36]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

(47) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, joita ovat ympäristönsuojelun korkean tason ja kunnianhimoisten ilmastotoimien edistäminen, kestävän kehityksen edistäminen ja ympäristöä, luonnon monimuotoisuutta, ilmastoa, kiertotaloutta, tähän liittyvää uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevan unionin lainsäädännön, strategioiden, suunnitelmien ja kansainvälisten sitoumusten tavoitteiden saavuttaminen hyvän hallinnon ja useita sidosryhmiä käsittävän lähestymistavan avulla, vaan ne voidaan tämän asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

(48) Asetus (EU) N:o 1293/2013 olisi sen vuoksi kumottava.

(49) On aiheellista varmistaa sujuva ja keskeytymätön siirtyminen edellisen ympäristö- ja ilmastotoimien ohjelman (Life) ja Life-ohjelman välillä ja mukauttaa Life-ohjelman alku monivuotisen rahoituskehyksen alkuun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 mukaisesti. Näin ollen tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti ja sitä olisi sovellettava taannehtivasti 1 päivästä tammikuuta 2021,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

Yleiset säännökset

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan ympäristön ja ilmastotoimien ohjelma (Life), jäljempänä 'Life-ohjelma', vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen kattavaksi kaudeksi. Life-ohjelman kesto vastaa monivuotisen rahoituskehyksen kestoa.

Tässä asetuksessa vahvistetaan myös Life-ohjelman tavoitteet, sen talousarvio vuosiksi 2021–2027, unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) 'strategisilla luontohankkeilla' hankkeita, joilla tuetaan luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevien unionin tavoitteiden saavuttamista toteuttamalla johdonmukaisia toimintaohjelmia jäsenvaltioissa kyseisten tavoitteiden ja prioriteettien sisällyttämiseksi muihin politiikkoihin ja rahoitusvälineisiin, myös toteuttamalla koordinoidusti direktiivin 92/43/ETY nojalla hyväksyttyjen hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävät toimintasuunnitelmat;

2) 'strategisilla integroiduilla hankkeilla' hankkeita, joiden avulla toteutetaan alueellisesti, monella alueella, kansallisesti tai kansainvälisesti ympäristö- tai ilmastostrategioita tai -toimintasuunnitelmia, jotka ovat jäsenvaltioiden viranomaisten valmistelemia ja joita edellytetään unionin erityisessä ympäristö- ja ilmastolainsäädännössä tai -politiikassa tai asiaan liittyvässä energiaa koskevassa unionin lainsäädännössä tai politiikassa, siten, että samalla varmistetaan sidosryhmien osallistuminen ja edistetään koordinointia vähintään yhden muun unionin, kansallisen tai yksityisen rahoituslähteen kanssa ja sen käyttöönottoa;

3) 'teknisen tuen hankkeilla' hankkeita, joilla 3 artiklassa esitettyjen Life-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi tuetaan valmiuksien kehittämistä tavanomaisiin hankkeisiin osallistumista varten, strategisten luontohankkeiden ja strategisten integroitujen hankkeiden valmistelua, valmisteluja muiden unionin rahoitusvälineiden käyttämiseksi tai muita toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen muista Life-ohjelmasta, sitä edeltävistä ohjelmista tai muista unionin ohjelmista rahoitetuista hankkeista saatujen tulosten laajentamisen tai toistamisen valmistelemiseksi. Tällaisiin hankkeisiin voivat kuulua myös sellaisiin jäsenvaltioiden viranomaisten toimiin liittyvien valmiuksien kehittäminen, joiden tavoitteena on edistää tehokasta osallistumista Life-ohjelmaan;

4) ’tavanomaisilla hankkeilla’ hankkeita, jotka eivät ole strategisia integroituja hankkeita, strategisia luontohankkeita tai teknisen tuen hankkeita ja joilla pyritään saavuttamaan Life-ohjelman erityiset tavoitteet;

5) ’rahoitusta yhdistävillä toimilla’ unionin talousarviosta tuettavia toimia, muun muassa varainhoitoasetuksen 2 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettuja rahoitusta yhdistäviä välineitä, jotka yhdistävät sekä unionin talousarviosta rahoitettavia tukimuotoja, joita ei makseta takaisin, rahoitusvälineitä, tai molempia, että kehitysrahoituslaitosten tai muiden julkisten rahoituslaitosten sekä kaupallisten rahoituslaitosten ja sijoittajien rahoittamia, takaisin maksettavia tukimuotoja;

6) ’oikeussubjektilla’ ketä tahansa luonnollista henkilöä tai mitä tahansa kansallisen oikeuden, unionin oikeuden tai kansainvälisen oikeuden perusteella muodostettua ja tunnustettua oikeushenkilöä, jolla on oikeushenkilöys ja joka voi toimia omissa nimissään ja käyttää oikeuksia ja jolle voidaan asettaa velvoitteita, tai varainhoitoasetuksen 197 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaista yhteisöä, joka ei ole oikeushenkilö.

3 artikla

Tavoitteet

1. Life-ohjelman yleisenä tavoitteena on edistää siirtymistä kestävään, kiertotalouteen perustuvaan, energiatehokkaaseen, uusiutuvaan energiaan perustuvaan, ilmastoneutraaliin ja ilmastonmuutoksen kestävään talouteen, jotta voidaan suojella, ennallistaa ja parantaa ympäristön laatua, mukaan lukien ilma, vesi ja maaperä, pysäyttää ja kääntää luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja torjua ekosysteemien rappeutumista myös tukemalla Natura 2000 -verkoston toteutusta ja hallinnointia ja siten edistää kestävää kehitystä. Life-ohjelmasta tuetaan myös SEUT 192 artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksyttyjen yleisten toimintaohjelmien toteutusta.

2. Life-ohjelman erityistavoitteet ovat seuraavat:

a) kehittää, demonstroida ja edistää innovatiivisia tekniikoita, menetelmiä ja lähestymistapoja ympäristöä, luonto ja luonnon monimuotoisuus mukaan luettuina, ja ilmastotoimia koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, mukaan lukien siirtyminen uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuden parantaminen, ja edistää luontoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevaa tietopohjaa ja parhaiden käytäntöjen soveltamista niihin, myös tukemalla Natura 2000 -verkostoa;

b) tukea asiaankuuluvan ympäristöä, mukaan lukien luonto ja luonnon monimuotoisuus, ja ilmastotoimia ja siirtymistä uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuden lisäämistä koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan kehittämistä, täytäntöönpanoa, seurantaa ja täytäntöönpanon valvontaa, mukaan lukien hallinnon parantaminen kaikilla tasoilla erityisesti vahvistamalla julkisten ja yksityisten toimijoiden valmiuksia ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista;

c) lisätä onnistuneiden teknisten ja politiikkaan liittyvien ratkaisujen laajamittaista käyttöönottoa asiaankuuluvan ympäristöä, mukaan lukien luonto ja luonnon monimuotoisuus, ja ilmastotoimia, mukaan lukien siirtyminen uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuden lisääminen, koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan täytäntöön panemiseksi toistamalla tuloksia, sisällyttämällä asiaan liittyvät tavoitteet muihin politiikkoihin sekä julkisen ja yksityisen sektorin käytäntöihin, saamalla liikkeelle investointeja sekä parantamalla rahoituksen saatavuutta.

4 artikla

Organisaatio

Life-ohjelman rakenne on seuraava:

1) toiminta-ala ”Ympäristö”, johon kuuluvat:

   a) alaohjelma ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus”;

   b) alaohjelma ”Kiertotalous ja elämänlaatu”;

2) toiminta-ala ”Ilmastotoimet”, johon kuuluvat:

a) alaohjelma ”Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen”;

b) alaohjelma ”Siirtyminen puhtaaseen energiaan”.

5 artikla

Talousarvio

1. Rahoituspuitteet Life-ohjelman toteuttamiseksi 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2027 välisellä kaudella ovat 5 432 000 000 euroa käypinä hintoina.

2. Seuraavassa esitetään 1 kohdassa tarkoitetun määrän ohjeellinen jakautuminen:

a) toiminta-alalle ”Ympäristö” 3 488 000 000 euroa, josta

i) alaohjelmalle ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” 2 143 000 000 euroa; ja

ii) alaohjelmalle ”Kiertotalous ja elämänlaatu” 1 345 000 000 euroa;

b) toiminta-alalle ”Ilmastotoimet” 1 944 000 000 euroa, josta

i) alaohjelmalle ”Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen” 947 000 000 euroa; ja

ii) alaohjelmalle ”Siirtyminen puhtaaseen energiaan” 997 000 000 euroa.

3. Edellä olevassa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut määrät eivät rajoita Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2020/2093 ja varainhoitoasetuksessa vahvistettujen joustavuutta koskevien säännösten soveltamista.

4. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, vähintään 60 prosenttia talousarviomäärärahoista, jotka on varattu hankkeille, joita tuetaan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun toiminta-alan ”Ympäristö” mukaisilla hankeavustuksilla, osoitetaan avustuksille hankkeisiin, joilla tuetaan 2 kohdan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettua alaohjelmaa ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus”.

5. Life-ohjelmasta voidaan rahoittaa sen toteutusta koskevia komission teknisen ja hallinnollisen avun toimia, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimia, mukaan lukien sisäiset tietotekniikkajärjestelmät, sekä Life-ohjelman kansallisia yhteyspisteitä tukevia verkostotoimia, mukaan lukien koulutus, keskinäiseen oppimiseen liittyvät toimet ja tapahtumat kokemusten jakamiseksi.

6. Life-ohjelmasta voidaan rahoittaa komission toteuttamia toimia, joilla tuetaan ympäristö-, ilmasto- ja niihin liittyvän energiaa koskevan unionin lainsäädännön ja politiikan valmistelua, täytäntöönpanoa ja valtavirtaistamista 3 artiklassa vahvistettujen yleisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tällaisia toimia voivat olla

a) tiedotus ja viestintä, myös tietoisuuden lisäämiseen tähtäävät kampanjat, ja yhteisötiedotus, joka koskee unionin poliittisia prioriteetteja sekä ympäristö-, ilmasto- ja niihin liittyvän energiaa koskevan unionin lainsäädännön täytäntöönpanoa ja sen saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä;

b) selvitykset, kartoitukset, mallintaminen ja skenaarioiden laatiminen;

c) lainsäädännön, politiikkojen ja ohjelmien valmistelu, toteutus, seuranta, tarkastaminen ja arviointi sekä sellaisten hankkeiden arviointi ja analysointi, joita ei rahoiteta Life-ohjelmasta, jos ne palvelevat 3 artiklassa säädettyjä tavoitteita;

d) työpajat, konferenssit ja kokoukset;

e) verkottuminen ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen tarkoitetut järjestelmät;

f) muu toiminta, kuten palkintojen myöntäminen.

6 artikla

Ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat

1. Life-ohjelmaan voivat osallistua seuraavat kolmannet maat:

a) Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti;

b) unioniin liittymässä olevat maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokkaat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen;

c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen;

d) muut kolmannet maat kunkin kolmannen maan osallistumisesta yhteen tai useampaan unionin ohjelmaan tehdyssä erityisessä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti edellyttäen, että kyseisellä sopimuksella:

   i) varmistetaan asianmukainen tasapaino unionin ohjelmiin osallistuvan kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä;

   ii) vahvistetaan ohjelmiin osallistumisen edellytykset, mukaan lukien yksittäisiin ohjelmiin maksettavien rahoitusosuuksien ja niiden hallintokustannusten laskentatapa;

   iii) ei anneta kolmannelle maalle unionin ohjelmaa koskevaa päätösvaltaa;

   iv) taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan.

Ensimmäisen alakohdan d alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuja rahoitusosuuksia pidetään käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

2. Jos jokin kolmas maa osallistuu Life-ohjelmaan kansainvälisen sopimuksen nojalla tehdyn päätöksen tai jonkin muun oikeudellisen välineen perusteella, kolmannen maan on myönnettävä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, OLAFille ja tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti. OLAFin osalta tällaisiin oikeuksiin kuuluu asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 säädetty oikeus tehdä tutkimuksia, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset.

7 artikla

Kansainvälinen yhteistyö

Life-ohjelman toteutuksen aikana voidaan tehdä yhteistyötä asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen sekä niiden toimielinten ja elinten kanssa, jos se on tarpeen 3 artiklassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

8 artikla

Synergiat muiden unionin ohjelmien kanssa

Komissio edistää Life-ohjelman johdonmukaista toteutusta. Komissio ja jäsenvaltiot helpottavat koordinointia ja yhdenmukaisuuden saavuttamista Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta annettavalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella perustettavalla Euroopan sosiaalirahasto plussalla (ESR+), jäljempänä 'Euroopan sosiaalirahasto plussa', koheesiorahaston, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston, Horisontti Euroopan, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1316/2013 ([37]) perustetun Verkkojen Eurooppa -välineen ja asetuksella (EU) 2021/523 perustetun InvestEU-ohjelman kanssa synergiaetujen luomiseksi, erityisesti kun kyse on strategisista luontohankkeista ja strategisista integroiduista hankkeista, ja Life-ohjelman yhteydessä kehitettyjen ratkaisujen käyttöönoton ja toistamisen tukemiseksi. Komissio ja jäsenvaltiot pyrkivät täydentävyyteen kaikilla tasoilla.

9 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Komissio toteuttaa Life-ohjelman käyttäen suoraa hallinnointia tai välillistä hallinnointia varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen elinten kanssa.

2. Life-ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta missä tahansa, varainhoitoasetuksessa vahvistetussa muodossa; rahoitusmuotoja ovat erityisesti avustukset, palkinnot ja hankinnat. Lisäksi ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta sellaisten rahoitusvälineiden avulla, jotka kuuluvat rahoitusta yhdistäviin toimiin.

3. Vähintään 85 prosenttia Life-ohjelman talousarviosta osoitetaan

a) 11 artiklan 2 ja 6 kohdan mukaisiin avustuksiin;

b) muista rahoitusmuodoista rahoitettaviin hankkeisiin 18 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa työohjelmassa määritetyssä laajuudessa; tai

c) tapauksen mukaan ja siltä osin kuin 18 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa työohjelmassa on määritetty, tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun rahoitukseen sellaisten rahoitusvälineiden avulla, jotka kuuluvat rahoitusta yhdistäviin toimiin.

Komissio varmistaa, että muiden rahoitusmuotojen kautta rahoitettavat hankkeet ovat täysin 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden mukaisia.

Jäljempänä 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin avustuksiin varattu enimmäismäärä on 15 miljoonaa euroa.

4. Tämän asetuksen 11 artiklan 2 kohdan a–d alakohdan mukaisten avustuskelpoisten toimien yhteisrahoituksen enimmäisosuudet ovat enintään 60 prosenttia avustuskelpoisista kustannuksista ja enintään 75 prosenttia alaohjelmasta "Luonto ja luonnon monimuotoisuus" rahoitettavissa hankkeissa, etenkin sellaisissa, jotka koskevat ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai lajeja osana direktiivin 92/43/ETY täytäntöönpanemista, tai jotka koskevat lintulajeja, joita direktiivin 2009/147/EY 16 artiklan nojalla perustettu mukauttamista tekniikan ja tieteen kehitykseen käsittelevä komitea pitää ensisijaisina rahoituskohteina, kun tämä on tarpeen suojelutavoitteen saavuttamiseksi. Tämän asetuksen 11 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen toimien osalta yhteisrahoituksen enimmäisosuus on 70 prosenttia avustuskelpoisista kustannuksista. Lisäksi tämän asetuksen 18 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa työohjelmassa on määritettävä erityiset maksuosuudet sanotun kuitenkaan rajoittamatta asiaankuuluvia ja ennalta määritettyjä yhteisrahoituksen enimmäisosuuksia. Näitä määritettyjä osuuksia voidaan mukauttaa kunkin alaohjelman, hanketyypin tai avustustyypin vaatimusten mukaisesti.

([37]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1316/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 913/2010 muuttamisesta ja asetusten (EY) N:o 680/2007 ja (EY) N:o 67/2010 kumoamisesta (EUVL L 348, 20.12.2013, s. 129).

Kun kyseessä ovat 11 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut hankkeet, yhteisrahoituksen enimmäisosuudet eivät saa ylittää 95:tä prosenttia hankkeiden avustuskelpoisista kustannuksista ensimmäisen monivuotisen työohjelman aikana; toisen monivuotisen työohjelman osalta yhteisrahoitusosuuden on oltava 75 prosenttia avustuskelpoisista kustannuksista edellyttäen, että se vahvistetaan tässä työohjelmassa.

5. Laatu on Life-ohjelman hankkeiden arvioinnin ja sopimusten tekemisen hallitseva peruste. Komissio pyrkii tehokkaaseen, laatuun perustuvaan maantieteelliseen kattavuuteen koko unionissa myös auttamalla jäsenvaltioita parantamaan hankkeiden laatua valmiuksien kehittämisen avulla.

II LUKU

Avustus- ja osallistumiskelpoisuus

10 artikla

Avustukset

Avustusten myöntämiseen Life-ohjelmasta ja niiden hallinnointiin sovelletaan varainhoitoasetuksen VIII osaston säännöksiä.

11 artikla

Avustuskelpoiset toimet

1. Rahoitusta voivat saada ainoastaan sellaiset toimet, joilla toteutetaan 3 artiklassa esitettyjä tavoitteita.

2. Avustuksilla voidaan rahoittaa seuraavan tyyppisiä toimia:

a) 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun alaohjelman strategiset luontohankkeet;

b) 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen alaohjelmien strategiset integroidut hankkeet;

c) teknisen tuen hankkeet;

d) tavanomaiset hankkeet;

e) muut 3 artiklan 1 kohdassa esitetyn yleisen tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavat toimet, mukaan lukien koordinointi- ja tukitoimet, joiden tavoitteena on valmiuksien kehittäminen, tiedon ja tietämyksen levittäminen sekä tietoisuuden lisääminen, jotta voidaan tukea siirtymistä uusiutuvaan energiaan ja parantaa energiatehokkuutta.

3. Alaohjelman ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus” hankkeissa, jotka koskevat Natura 2000 -alueiden hoitoa, ennallistamista ja seurantaa direktiivin 92/43/ETY ja direktiivin 2009/147/EY mukaisesti, on otettava huomioon luonnonsuojelua ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä koskevissa kansallisissa tai alueellisissa suunnitelmissa, strategioissa ja politiikoissa, muun muassa direktiivin 92/43/ETY nojalla hyväksytyissä hankkeiden toteuttamisjärjestyksen sisältävissä toimintasuunnitelmissa, esitetyt prioriteetit.

4. Valmiuksien kehittämistä koskevilla teknisen tuen hankkeilla, jotka liittyvät jäsenvaltioiden viranomaisten toimiin parantaa tehokasta osallistumista Life-ohjelmaan, on tuettava niiden jäsenvaltioiden toimia, joissa tehokas osallistuminen on vähäistä, jotta voidaan parantaa kansallisten yhteyspisteiden palveluja koko unionissa ja lisätä toimitettujen ehdotusten yleistä laatua.

5. Avustuksilla voidaan rahoittaa toimia jäsenvaltion tai jäsenvaltioon kuuluvan merentakaisen maan tai alueen ulkopuolella, jos hankkeilla pyritään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin ja kyseiset toimet ovat tarpeen jäsenvaltion tai merentakaisen maan tai alueen alueilla toteutettujen toimien tehokkuuden varmistamiseksi tai sellaisten kansainvälisten sopimusten tukemiseksi, joiden osapuoli unioni on, myöntämällä rahoitusta monenvälisten konferenssien järjestämiseen. Kansainvälisille sopimuksille monenvälisten konferenssien järjestämistä varten myönnettävä enimmäisrahoitus on 3,5 miljoonaa euroa 1 artiklassa tarkoitettuna Life-ohjelman keston aikana, eikä tällaisia avustuksia oteta huomioon 9 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kynnysarvon saavuttamisessa.

6. Toiminta-avustuksilla tuetaan sellaisten voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen toimintaa, jotka osallistuvat unionin lainsäädännön ja politiikan valmisteluun, täytäntöönpanoon ja täytäntöönpanon valvontaan ja toimivat pääasiassa ympäristön tai ilmastotoimien alalla, mukaan lukien energiasiirtymä, 3 artiklassa esitettyjen Life-ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

12 artikla

Osallistumiskelpoiset yhteisöt

1. Varainhoitoasetuksen 197 artiklassa säädettyjen perusteiden lisäksi sovelletaan tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa vahvistettuja osallistumiskelpoisuusperusteita.

2. Osallistumiskelpoisia ovat seuraavat yhteisöt:

a) oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin seuraavista maista tai jollekin seuraavista alueista:

i) jäsenvaltio tai siihen sidoksissa oleva merentakainen maa tai alue;

ii) Life-ohjelmaan assosioitunut kolmas maa;

iii) muut 18 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa työohjelmassa mainitut kolmannet maat tämän artiklan 4 ja 5 kohdassa säädetyin edellytyksin;

b) mikä tahansa unionin oikeuden mukaisesti perustettu oikeussubjekti tai mikä tahansa kansainvälinen järjestö.

3. Luonnolliset henkilöt eivät ole osallistumiskelpoisia.

4. Oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin kolmanteen maahan, joka ei ole assosioitunut Life-ohjelmaan, ovat poikkeustapauksissa osallistumiskelpoisia, jos tämä on tarpeen tietyn toimen tavoitteiden saavuttamiseksi ja unionissa suoritettavien toimien tehokkuuden varmistamiseksi.

5. Oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin kolmanteen maahan, joka ei ole assosioitunut Life-ohjelmaan, vastaavat periaatteessa omista osallistumiskustannuksistaan.

13 artikla

Avustusten myöntäminen suoraan

Avustuksia voidaan myöntää ilman eri ehdotuspyyntöä tämän asetuksen liitteessä I luetelluille elimille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta varainhoitoasetuksen 188 artiklan soveltamista.

14 artikla

Avustusten myöntämisperusteiden määrittäminen

Komissio määrittää myöntämisperusteet 18 artiklassa tarkoitetussa monivuotisessa työohjelmassa ja ehdotuspyynnöissä ottaen huomioon seuraavat periaatteet:

a) Life-ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden on oltava unionin edun mukaisia siten, että ne edistävät merkittävästi 3 artiklassa säädettyjen Life-ohjelman yleisten ja erityistavoitteiden saavuttamista eivätkä heikennä niitä, ja niiden on mahdollisuuksien mukaan edistettävä ympäristöä säästävien julkisten hankintojen käyttöä;

b) hankkeissa on varmistettava kustannustehokas toimintatapa, ja niiden on oltava teknisesti ja taloudellisesti johdonmukaisia;

c) etusijalle on asetettava hankkeet, joilla on eniten mahdollisuuksia edistää 3 artiklassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamista;

d) arvioinnissa on annettava lisäpisteitä hankkeille, joista saadaan rinnakkaishyötyjä ja jotka edistävät synergioita 4 artiklassa tarkoitettujen alaohjelmien välillä;

e) arvioinnissa on annettava lisäpisteitä hankkeille, joissa on eniten mahdollisuuksia siihen, että julkinen tai yksityinen sektori toistaa ne ja ottaa ne käyttöön tai että saadaan liikkeelle laajimmat investoinnit tai taloudelliset resurssit (katalyyttipotentiaali);

f) tavanomaisten hankkeiden tulosten toistettavuus on varmistettava;

g) arvioinnissa on annettava lisäpisteitä hankkeille, jotka perustuvat Life-ohjelmasta, sitä edeltävistä ohjelmista tai muista unionin ohjelmista rahoitetuista muista hankkeista saatuihin tuloksiin tai laajentavat tuloksia;

h) tarvittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota hankkeisiin maantieteellisillä alueilla, joilla on tiettyjä tarpeita tai heikkouksia, kuten alueilla, joilla on erityisiä ympäristöhaasteita tai luonnonhaittoja, rajaseutualueilla, luonnonarvoltaan merkittävillä alueilla ja syrjäisimmillä alueilla.

15 artikla

Maan hankintaan liittyvät avustuskelpoiset kustannukset

Varainhoitoasetuksen 186 artiklassa asetettujen perusteiden lisäksi maan hankintaan liittyviä kustannuksia pidetään avustuskelpoisina, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) hankinta edistää direktiivin 92/43/ETY 3 artiklan mukaisesti perustetun Natura 2000 -verkoston eheyden parantamista, säilyttämistä tai palauttamista, myös tehostamalla kytkeytyvyyttä luomalla ekologisia käytäviä, levähdyspaikkoja tai muita vihreän infrastruktuurin osatekijöitä;

b) maan ostaminen on ainoa tai kustannustehokkain tapa saavuttaa tavoiteltu suojelutulos;

c) ostettu maa varataan pitkällä aikavälillä käyttötarkoituksiin, jotka ovat yhteensopivia Life-ohjelman erityistavoitteiden kanssa; ja

d) asianomainen jäsenvaltio varmistaa joko omistusoikeuden siirrolla tai muulla tavalla, että tällainen maa varataan pitkällä aikavälillä luonnonsuojelutarkoituksiin.

16 artikla

Kumulatiivinen ja vaihtoehtoinen rahoitus

1. Toimi, joka on saanut rahoitusta jostain toisesta unionin ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös Life-ohjelmasta edellyttäen, että rahoitusosuudet eivät kata samoja kustannuksia ja että toimella pyritään 3 artiklassa esitettyihin ympäristö- tai ilmastotavoitteisiin eikä se heikennä mitään niistä. Kunkin rahoitusta myöntävän unionin ohjelman sääntöjä sovelletaan sen toimelle osoittamaan rahoitusosuuteen. Kumulatiivinen rahoitus ei saa ylittää toimen avustuskelpoisten kustannusten kokonaismäärää. Unionin eri ohjelmista saatava tuki voidaan laskea määräsuhteessa tukiedellytykset vahvistavan asiakirjan mukaisesti.

2. Tukea voidaan myöntää Euroopan aluekehitysrahastosta, Euroopan sosiaalirahasto plussasta tai Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä turvapaikka- ja maahanmuuttorahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista rahoitussäännöistä annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen asiaa koskevien säännösten mukaisesti ja jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun

kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen asiaa koskevien säännösten mukaisesti toimille, jotka ovat jo saaneet huippuosaamismerkin Life-ohjelman nojalla noudattamalla seuraavia kumulatiivisia edellytyksiä:

a) ne on arvioitu Life-ohjelman mukaisen ehdotuspyynnön yhteydessä;

b) ne täyttävät kyseisessä ehdotuspyynnössä esitetyt laatua koskevat vähimmäisvaatimukset;

c) niitä ei voida rahoittaa kyseisen ehdotuspyynnön perusteella talousarviorajoitteiden takia.

III LUKU

Rahoitusta yhdistävät toimet

17 artikla

Rahoitusta yhdistävät toimet

Life-ohjelmaan sisältyvät rahoitusta yhdistävät toimet toteutetaan asetuksen (EU) 2021/523 ja varainhoitoasetuksen X osaston mukaisesti ottaen kestävyyttä ja avoimuutta koskevat vaatimukset asianmukaisesti huomioon.

IV LUKU

Ohjelmasuunnittelu, seuranta, raportointi ja arviointi

18 artikla

Monivuotinen työohjelma

1. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksillä Life-ohjelmalle monivuotiset työohjelmat. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Kussakin monivuotisessa työohjelmassa määritetään 3 artiklassa esitettyjen tavoitteiden mukaisesti seuraavat seikat:

a) varojen jakaminen kunkin alaohjelman tarpeiden välillä ja eri rahoitustyyppien välillä sekä 11 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin avustuksiin varattu suurin mahdollinen kokonaismäärä;

b) tapauksen mukaan Life-ohjelman rahoitusta yhdistäviin toimiin kuuluviin rahoitusvälineisiin osoitettava enimmäismäärä;

c) liitteessä I luetelluille elimille 13 artiklan mukaisesti myönnettävien avustusten suurin mahdollinen enimmäismäärä;

d) aiheet tai erityistarpeet, joita varten varoja on kohdennettu ennakolta 11 artiklan 2 kohdan c ja d alakohdassa tarkoitetuissa hankkeissa;

e) strategisissa integroiduissa hankkeissa, joita varten rahoitusta voidaan pyytää 11 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuina hankkeina, tarkoitetut strategiat ja suunnitelmat;

f) enimmäiskelpoisuusaika hankkeiden täytäntöönpanoa varten;

g) monivuotisen työohjelman kattamana aikana esitettävien ehdotuspyyntöjen suuntaa-antavat aikataulut;

h) tekniset menetelmät hankkeiden esittämistä ja valintamenettelyä varten ja 14 artiklassa tarkoitettujen seikkojen mukaiset myöntämisperusteet;

i) 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut yhteisrahoitusosuudet;

j) 11 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen avustuskelpoisten toimien yhteisrahoituksen enimmäisosuudet;

k) tapauksen mukaan yksityiskohtaiset säännöt kumulatiivisen, vaihtoehtoisen rahoituksen soveltamisesta;

l) vähäinen tehokas osallistuminen, avustuskelpoiset toimet ja myöntämisperusteet valmiuksien kehittämistä koskevissa teknisen tuen hankkeissa, jotka liittyvät jäsenvaltioiden viranomaisten toimiin parantaa tehokasta osallistumista Life-ohjelmaan.

3. Ensimmäisen monivuotisen työohjelman kesto on neljä vuotta, ja toisen monivuotisen työohjelman kesto on kolme vuotta.

4. Komissio julkaisee osana monivuotisia työohjelmia ehdotuspyynnöt niiden kattamaksi jaksoksi. Komissio varmistaa, että kussakin ehdotuspyynnössä käyttämättä jäävät varat kohdennetaan uudelleen 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin eri tyyppisiin toimiin samalla alalla.

5. Komissio varmistaa, että sidosryhmiä kuullaan monivuotisia työohjelmia laadittaessa.

19 artikla

Seuranta ja raportointi

1. Komissio raportoi Life-ohjelman edistymisestä 3 artiklassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamisessa liitteessä II esitettyjen indikaattorien pohjalta.

2. Sen varmistamiseksi, että Life-ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa tapahtunutta edistymistä arvioidaan tehokkaasti, siirretään komissiolle valta antaa 23 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan liitettä II indikaattoreiden tarkistamiseksi tai täydentämiseksi tarpeen mukaan, myös niiden mukauttamiseksi muiden unionin ohjelmien indikaattoreihin, sekä täydennetään tätä asetusta seuranta- ja arviointikehyksen perustamista koskevilla säännöksillä.

3. Siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä 23 artiklan mukaisesti tämän asetuksen täydentämiseksi määrittelemällä erityisiä indikaattoreita liitteen II perusteella kutakin alaohjelmaa ja hanketyyppiä varten.

4. Komissio varmistaa, että ohjelman toteuttamisen ja tulosten seurannassa käytettävät tiedot kerätään tehokkaasti, tuloksellisesti ja oikea-aikaisesti. Sitä varten ja asiaankuuluvien menetelmien mukaisesti unionin varojen saajille on asetettava oikeasuhteiset raportointivaatimukset, jotta mahdollistetaan hanketason yhdistettävissä olevien tuotos- ja vaikutusindikaattorien kerääminen kaikkien asiaankuuluvien erityisten ympäristö- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden osalta, mukaan lukien Natura 2000 -verkostoon sekä tiettyjen ilman epäpuhtauksien, kuten hiilidioksidin, päästöihin liittyvät tavoitteet.

5. Komissio seuraa säännöllisesti ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden valtavirtaistamista, myös menojen määrää, ja raportoi tästä. Kun otetaan huomioon Life-ohjelman kysyntälähtöinen luonne, 61 prosentin osuuden 5 artiklassa määritellystä Life-ohjelman kokonaismäärästä odotetaan edistävän koko talousarviota koskevaa tavoitetta, jonka mukaan vähintään 30 prosenttia menoista kohdennetaan ilmastotavoitteisiin. Tätä panosta seurataan unionin ilmastotunnusmerkkijärjestelmän avulla. Tällä asetuksella edistetään luonnon monimuotoisuutta koskevien toimien valtavirtaistamista unionin politiikkoihin ja sen yleisen tavoitteen saavuttamista, että monivuotisen rahoituskehyksen vuotuisista menoista osoitetaan luonnon monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin 7,5 prosenttia vuonna 2024 ja 10 prosenttia vuosina 2026 ja 2027, samalla kun otetaan huomioon ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden nykyiset päällekkäisyydet.

Biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä menoja on seurattava käyttämällä tehokasta, avointa ja kattavaa menetelmää, jonka komissio vahvistaa yhteistyössä Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien uusien omien varojen käyttöönottoa koskeva etenemissuunnitelma, 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyssä Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja komission välisessä toimielinten sopimuksessa tarkoitetulla tavalla. Näitä seurantamenetelmiä on käytettävä määrittämään määrällisesti maksusitoumusmäärärahoja, joiden odotetaan edistävän ilmastotavoitteita ja luonnon monimuotoisuutta koskevia tavoitteita monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosina 2021–2027 asianmukaisella jaottelutasolla. Menot esitetään vuosittain ohjelmasta laaditussa selvityksessä. Life-ohjelman vaikutuksesta ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskeviin unionin tavoitteisiin raportoidaan säännöllisesti arviointien ja vuosikertomuksen yhteydessä.

6. Komissio arvioi Life-ohjelman ja muiden täydentävien unionin ohjelmien väliset sekä ohjelman alaohjelmien väliset synergiat.

20 artikla

Arviointi

1. Komissio suorittaa tässä asetuksessa säädetyt arvioinnit oikea-aikaisesti, jotta niitä voidaan hyödyntää päätöksenteossa ottaen asianmukaisesti huomioon johdonmukaisuuden, synergiat, unionin tason lisäarvon ja pitkän aikavälin kestävyyden, unionin ilmasto- ja ympäristöprioriteetit huomioon ottaen.

2. Komissio suorittaa Life-ohjelman väliarvioinnin heti kun sen toteuttamisesta on saatavilla riittävästi tietoa, kuitenkin viimeistään 42 kuukauden kuluttua siitä, kun Life-ohjelman toteuttaminen on käynnistynyt, käyttäen liitteen II mukaisesti vahvistettuja indikaattoreita.

Arvioinnin on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:

a) Life-ohjelman toteutuksen laadulliset ja määrälliset näkökohdat;

b) resurssien käytön tehokkuus;

c) se, missä määrin kaikkien toimenpiteiden tavoitteet on saavutettu, ja mahdollisuuksien mukaan tulokset ja vaikutukset;

d) hankkeiden toteutunut tai odotettu onnistuminen unionin muiden rahastojen käytössä ottaen etenkin huomioon edut, joita saavutetaan entistä paremmalla johdonmukaisuudella unionin muiden rahoitusvälineiden kanssa;

e) se, missä määrin tavoitteiden välillä on saatu aikaan synergiaa, sekä se, miten Life-ohjelma täydentää muita asiaankuuluvia unionin ohjelmia;

f) unionin tason lisäarvo ja Life-ohjelman pitkäaikaiset vaikutukset toimenpiteiden uusimista, muuttamista tai keskeyttämistä koskevan päätöksen tekemisen perustaksi;

g) se, missä määrin sidosryhmät ovat osallistuneet;

h) määrällinen ja laadullinen analyysi Life-ohjelman vaikutuksesta direktiivissä 92/43/ETY ja direktiivissä 2009/147/EY lueteltujen luontotyyppien ja lajien suojelun tasoon;

i) analyysi 9 artiklan 5 kohdassa tarkoitetusta maantieteellisestä kattavuudesta koko unionissa ja jos tällaista kattavuutta ei saavuteta, analyysi kattavuuden puutteen taustalla olevista syistä.

3. Komissio suorittaa Life-ohjelman toteuttamisen päätyttyä, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua 1 artiklan toisessa kohdassa mainitun ajanjakson päättymisestä, Life-ohjelman lopullisen arvioinnin.

4. Komissio toimittaa arviointien päätelmät ja niihin tekemänsä huomautukset Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle. Komissio julkistaa arviointien tulokset.

V LUKU

Siirtymä- ja loppusäännökset

21 artikla

Tiedotus, viestintä ja julkisuus

1. Unionin rahoituksen saajien on ilmaistava kyseisen rahoituksen alkuperä ja varmistettava unionin rahoituksen näkyvyys, erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi toimia ja niiden tuloksia, tarjoamalla johdonmukaista, olennaista ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa useille kohderyhmille, mukaan lukien tiedotusvälineet ja suuri yleisö. Tätä varten rahoituksen saajien on käytettävä liitteessä III kuvattua Life-ohjelman logoa. Kaikissa Life-ohjelman yhteydessä hankituissa kestävissä tuotteissa on oltava Life-ohjelman logo, lukuun ottamatta komission yksilöimiä tapauksia. Jos Life-ohjelman logon käyttö ei ole toteutettavissa, Life-ohjelma on mainittava kaikessa viestintätoiminnassa, mukaan lukien strategisissa paikoissa yleisön näkyvillä olevilla ilmoitustauluilla.

2. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat Life-ohjelmaa, Life-ohjelman nojalla toteutettuja toimia ja saavutettuja tuloksia. Life-ohjelmalle osoitetuilla taloudellisilla resursseilla tuetaan myös unionin poliittisia prioriteetteja koskevaa yhteisötiedotusta sikäli kuin kyseiset prioriteetit liittyvät 3 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

22 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa Life-ohjelman komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

3. Jos komitea ei anna lausuntoa, komissio ei hyväksy ehdotusta täytäntöönpanosäädökseksi, ja tällöin sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan 4 kohdan kolmatta alakohtaa.

4. Komissio raportoi vuosittain komitealle Life-ohjelman alaohjelmien toteuttamisen yleisestä edistymisestä ja tietyistä Life-ohjelman yhteydessä toteutetuista toimista, muun muassa Life-ohjelmasta osoitettujen talousarviomäärärahojen avulla toteutetuista rahoitusta yhdistävistä toimista.

23 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.

2. Siirretään komissiolle 31 päivään joulukuuta 2028 saakka 19 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 19 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevan 19 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

24 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EU) N:o 1293/2013 1 päivästä tammikuuta 2021 alkaen.

25 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa toimia, jotka on käynnistetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 614/2007 ([38]) ja asetuksen (EU) N:o 1293/2013 nojalla, joita sovelletaan edelleen kyseisiin hankkeisiin niiden päättämiseen saakka.

2. Life-ohjelman rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menot, jotka ovat tarpeen toteutettaessa siirtyminen Life-ohjelman ja asetuksen (EY) N:o 614/2007 ja asetuksen (EU) N:o 1293/2013 mukaisesti hyväksyttyjen toimenpiteiden välillä.

3. Unionin talousarvioon voidaan 5 artiklan 5 kohdassa säädettyjen menojen kattamiseksi tarvittaessa sisällyttää määrärahoja vuoden 2027 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida hankkeita, joita ei ole saatu päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027.

4. Asetuksella (EU) N:o 1293/2013 perustetuista rahoitusvälineistä takaisin saatavat varat voidaan sijoittaa asetuksen (EU) 2021/523 nojalla perustettuihin rahoitusvälineisiin.

5. Käyttötarkoitukseen sidottuja tuloja vastaavat määrärahat, jotka saadaan asetusten (EY) N:o 614/2007 tai (EU) No 1293/2013 mukaisesti aiheettomasti maksettujen määrien palauttamisesta, käytetään varainhoitoasetuksen 21 artiklan mukaisesti Life-ohjelman rahoittamiseen.

26 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 29 päivänä huhtikuuta 2021.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
D.M. SASSOLI	A.P. ZACARIAS

([38]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 614/2007, annettu 23 päivänä toukokuuta 2007, ympäristöalan rahoitusvälineestä (Life+) (EUVL L 149, 9.6.2007, s. 1).

LIITE I

ELIMET, JOILLE AVUSTUKSIA VOIDAAN MYÖNTÄÄ ILMAN EHDOTUSPYYNTÖÄ

1. Euroopan unionin verkosto ympäristölainsäädännön voimaansaattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi (IMPEL)
2. Ympäristöoikeuteen erikoistuneiden syyttäjien eurooppalainen verkosto (ENPE)
3. Ympäristöoikeuteen erikoistuneiden tuomareiden eurooppalainen foorumi (EUFJE).

LIITE II

INDIKAATTORIT

1. Tuotosindikaattorit

   1.1 Niiden hankkeiden määrä, joissa kehitetään, demonstroidaan ja edistetään innovatiivisia tekniikoita ja toimintatapoja

   1.2 Niiden hankkeiden määrä, joissa sovelletaan luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä parhaita käytäntöjä

   1.3 Niiden hankkeiden määrä, joissa kehitetään, pannaan täytäntöön tai seurataan asiaa koskevaa unionin lainsäädäntöä ja politiikkaa tai valvotaan niiden noudattamista

   1.4 Niiden hankkeiden määrä, joilla parannetaan hallintoa vahvistamalla julkisten ja yksityisten toimijoiden valmiuksia ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista

   1.5 Niiden hankkeiden, mukaan lukien strategiset integroidut hankkeet ja strategiset luontohankkeet, määrä, joissa pannaan täytäntöön:

   — keskeisiä suunnitelmia tai strategioita

   — toimintaohjelmia luontoa ja luonnon moninaisuutta koskevien toimien valtavirtaistamiseksi.

2. Tulosindikaattorit

   2.1 Ympäristöä ja ilmastoa koskeva nettomuutos, joka perustuu hanketason indikaattorien yhdistämiseen. Indikaattorit määritellään ehdotuspyynnöissä, jotka liittyvät seuraaviin alaohjelmiin:

   — ”Luonto ja luonnon monimuotoisuus”

   — ”Kiertotalous ja elämänlaatu”, ja ne kattavat ainakin seuraavat:

   — ilmanlaatu

   — maaperä

   — vesi

   — jätteet

   — kemikaalit

   — melu

   — resurssien käyttö ja resurssitehokkuus;

   — ”Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen”

   — ”Siirtyminen puhtaaseen energiaan”

   2.2 Hankkeiden aikaansaamat kokonaisinvestoinnit tai saatu rahoitus (miljoonaa euroa)

   2.3 Niiden organisaatioiden määrä, jotka ovat mukana hankkeissa tai saavat toiminta-avustuksia

   2.4 Niiden hankkeiden osuus, joilla on ollut katalyyttinen vaikutus hankkeen päättymisen jälkeen.

LIITE III

LIFE-OHJELMAN LOGO

